XIII. évi folyam. 34-dik szám. Csütörtök, márczius 19. 1868.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállás: Külső-monostorutcza 181. sz. **Kiadó hivatal:** Középutcza, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr, 2-szor 6 kr, 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Hirdetések felvétetnek Bécsben Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.). Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában. Nyilttéri czikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délben. **Előfizetési ár:** egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

A „K. Közlöny" magán távirata.

Pest, márczius 18. (Este.) Gróf Andrássy magyar kir. honvédelmi miniszter a közös hadügyminiszterrel kiegyezett az 1867: XII-dik törvényczikk felett. Magyarországon ujonczozandó csapatok itt helyeztetnek el, Budán székelő főparancsnoksággal; tisztek a magyar s a közös hadügyminiszter egyetértésével neveztetnek ki; magyar védsereg honvéd nevet tartja meg.

Bécs, márcz. 13. 1868.

(r.) Utolsó levelem óta nagyon sok minden történt. A magyar delegatio keresztül ment a közös pénzügyminiszter és a külügyminiszter budgetén. Ezeknek a folytán elérkezett az idő, midőn a magyar delegatio megállapodásait formulázni kelljen a végre, hogy azok a birodalmi tanács delegatiojával közöltessenek; és elérkezett az idő, hogy a két delegatio gyakori érintkezésbe jöjön a végmegállapodások egyeztetése czéljából: mindezeknek eszközlése végett egy hét tagu bizottság neveztetett ki. Továbbá belebocsátkozott a magyar delegatio a rendes hadügyi budget megállapitásába. Már végén járt az átalános vita, csaknem bizonyosnak látszott, hogy 5, legfölebb 6 nap alatt minden delegationalis kérdést békésen megoldva térend vissza Pestre, midőn, mint tiszta égből a mennyköcsapás, csapott be Grivicsics tábornok famosus nyilatkozata. Ez egy perczre valóban megdöbbentőleg hatott, mint földindináskor, ingott a föld a láb alatt, alapos okom van azonban hinni, hogy ama véletlen mennyköütés, nagy robajjal történt, de az istennyila senkit sem talált. Az eredmény az ilyen mennyköcsapások után az szokott lenni, miként mondják, hogy tisztul a levegő. Ez bizonyára tisztitni fogja a politikai láthatárt. Gondolják meg azonban minden illetők, hogy vannak olyan láthatlan erők, melyek titkon működve csattanós, megrenditő eredményeket képesek szülni, legyenek óvatosak; nyugodjanak meg egyszersmind abban, hogy 48 és 67 közt igen nagy a különbség. Miután koronás királyunk és országunk ügyeit sikerült egyeztetni, összefűzni eszélyes eljárás mellett, nem bánthat a vész.

Ezeket, mint a közbejött legfontosabb eseményre vonatkozókat előrebocsátva, legyen szabad a tárgyalások folyamának sorára visszatérni és kiválóbb pontjairól néhány szót mondani.

A magyar delegatio a harminczas választmány ajánlatait a közös pénzügyminiszterium költségvetését illetőleg csaknem minden változtatás és vita nélkül magáévá tette. Helyesnek tartja a delegatio hatáskörének azon körvonalozását, melyet a harminczas bizottság jelentése ad; ennek folytán maga is mellőzi azon fajta kiadásoknak megszavazását, melyek ez idő szerint a magyar delegatio hatáskörén kivül állanak. Ilyenek, mint köztudomásu, az állam és lebegő adósság kezelési, ellenőrzési költségei és a nyugalmazott polgári hivatalnokoknak központból fizetni ajánlt nyugdijai. Helyeselte egyszersmind a magyar delegatio azon összegeket is, melyeket megszavazni a harminczas választmány ajánlott. Még csak azt akarom itt megjegyezni, hogy a magyar és az osztrák delegatio által ugyanazon czimekre megszavazott összegek közt igen csekély különbség van.

A közös pénzügyminiszter költségvetését illetőleg tehát nem volt vita a delegatióban; de már a külügyminiszteri költségvetést illetőleg ezt nem lehet mondani.

Az intercalaris megtakaritásokat illetőleg egy pontnál a kormány felszólalása folytán megváltoztatta a delegatio a harminczas választmány ajánlatát. Ez azonban csak pár percznyi időt vett igénybe; nem igy azonban a római követség-díjazás és a Conte Silvestri bibornoknak évenkint járó néhány ezer forint, mert azok hosszu, élénk vitákra adtak alkalmat. Mindkét kérdés feletti vitában Haynald kalocsai érseknek, az ékesen szóló, Erdélyben annyiszor emlegetett főpapnak, és gróf Széchenyi Magyarország legnagyobb parlamentaris capacitásai egyikének beszédei voltak a legkitünőbbek. Meg kell ezt adnunk, anélkül, hogy szükség lenne ama beszédeknek minden állitását szószerint aláirnunk. Különben mindkét emlitett szónok mind a római nagykövetnek, mind a conte Silvestri bibornoknak a harminczas választmány által is ajánlott évi dijai megadása mellett nyilatkozott, miket maga a delegatio is elfogadott. A baloldaliak conte Silvestrinek semmit sem akartak juttatni; a római nagyköveti állomást pedig, politikai okokból, másodranguvá akarták lesülyeszteni. Csengery és társai, miként egy utólagosan benyujtott és jegyzőkönyvbe igtatott nyilatkozatokból kitünik, a római követséget illetőleg sem a többség mellett nem voltak, sem a delegatio baloldali tagjainak nézete mellett: ők le akartak vonni 17 ezer forintot a római nagykövet évi járulékaiból, miként a birodalmi tanács delegatiója, és pedig, mint ezt kiemelik, nem politikai, hanem financiális okok miatt.

Legtöbb vitára a külügyi költségvetés adott alkalmat, mint előre is lehetett látni. E tárgy felett első szónok volt az előadó. Kerkápolyi egy talpraesett beszédben fejtegeté, hogy a kisebbség vélekedése csak látszólag ajánl meg kevesebb összegeket, mint a többség ajánlott. Lényeges különbség van a többség és a kisebbség által követett eljárási modorban. A többség átaljában tekintve azt, hogy ez egy nem rendesen szerkesztett első budget, tekintve, hogy a védrendszer egészen új átalakulás elibe megyen; tekintve, hogy az évnek már majdnem negyede eltelt: most egyszer az egyes tételek vizsgálatába nem bocsátkozik, hanem levonván az átalán kért összegből a titkos kiadásokra kért 20 ezer frtot és áttevén a katonai ménesek és csődör rakhelyek igazgatását az illető országok külön budgeteibe és ezáltal a katonai kiadásokat mintegy két millióval apasztván, a kormány által kért összeget megszavazandónak véli. Jól tudja azonban a többség, hogy a terméneyek árának felszökkenése miatt, a sereg élelmezése, a nagyobb árak az öszig tartván, mintegy 4 millionyi kiadási többlet fog mutatkozni; ha pedig a jövő év kezdetéig tartanának a jelen árak, akkor a kiadási többlet majdnem 5 millió lenne. Midőn nem szavaz meg többet a többség a külügyi kiadásra, mint a régebbi terméneyárak nyomán készült kisebb kiadási számitást, tulajdonképpen tényleg levon a katona budgetből 4—5 milliót. Ha a kisebbség tételenkint tárgyalja a hadügyi kiadásokat és mindenütt levonja, a mi levonható, akkor nem számithat ez általános levonásra. A mit megnyerne a vámon, elvesztené a harminczadon. A kisebbség pedig czimenként birálja a hadi budgetet és czimenként ajánlja a levonásokat. Aztán a kisebbség reductiót is ajánl, a mi nem egyezhet meg aval, hogy a monarchiának nem szabad lefegyverzetten állani, az átaljában résen levő Európa legkényesb keleti részében.

Nagyon kevés szónok szólott tüzetesebben a budget számtételeihez, ezek közt gróf Bethlen Farkas és Ivánka; a beszélők legnagyobb része a külügyi politikával foglalkozott. Tagadhatlan az, hogy a hadügyi budget megajánlása igen szoros viszonyban van a külpolitika állásával; de az is tagadhatlan, hogy észre lehetett venni a vitatkozások folyamán, hogy ámbár némelyek nem szünnek meg azt ismételni, hogy Magyarországnak jogai föláldoztattak, most először került illetékes, magyar vitatkozás alá a külügyi politika. Midőn már lejárt volt a vita árja, miután a legmegnyugtatóbban hatott a külügyminiszter helyettesének nyilatkozata a külügyi politikáról, akkor csapott be Grivicsics tábornok fennebb emlitett oratiojával.

U. I. Örömmel irhatom, hogy a ma tartott ülésben a hadügyminiszter Grivicsicsnek tegnapelőtt tartott beszédét, egy felolvastatott nyilatkozatban teljesen desavouálta. A hadügyminiszter nyilatkozata egészen törvényes és loyalis. Grivicsics mással cseréltetvén fel, már jelen sem volt az ülésben. A tárgyalás folytattatott, a rendes számu hadseregi budget a harminczas-választmány elöterjesztése értelmében megszavaztatott.

Pest, márczius 11. 1868.

(D.) A visszavívott szabadsággal mind gyakrabban kezd visszaélni az anarchicus szabadság, nem elég, hogy a többség által megválasztott képviselők házát a kisebbség nevében féktelenkedő tömeg rohanja meg; nem elég, hogy zajongó fiatalság az érett koruak birájául kivánván szerénytelenül föltolakodni, utczademonstratiókkal óhajt remonstrálni a törvény legszabadelvübb intézménye, az esküdtszék itélete ellen; vagy a positiv törvényeket a helyett, hogy megtanulni törekedjék, szélső pártok kiadott jelszavai után tiszteletlenül gúnyolják a közvélemény nevében felületes belátásu tömegek; hanem a haza legnagyobb jellemeit, egy Klapkát, lázongó csőcselék rohan meg utazása közben, s csalódva számitásában, békés útasokkal haladó vasúti vonatokat összerombol.

Valóban oda jutottunk, hogy a társadalmi rend fenntartásáról kezd már szó lenni, hanem ezt nem a pártclubbok alkotása által érhetni el; de igen, ha a parlament minden pártja ellenzéki törekvéseit nem üzi túl a hozott törvények köteles tiszteletén, s ha megfontolja, hogy a parlament tekintélyében a népsouverainitás fölségi jogait s az az iránti tiszteletet védeni s fenntartani nemcsak minden parlamenti tag, de egyszersmind minden becsületes honpolgár kötelessége.

A pest-aradi vasútmenet lázadó megtámadása általános ingerültséget okozott köreinkben, s maga a „Hon" is, mely elvileg a legszélsőbb programmot vallja, kezd óvakodni általában anarchicus gazdálkodása ellen, mig a mérsékeltebb s higgadtabb lapok szigoru és határozott szózatokat emelnek; a „Pesti Napló" erélyesebben szólal fel, mint valaha, az alkotmányos rend tisztelete, s a parlamenti többségnek a határozottabb erélyü kormányzat iránti kötelessége mellett, Klapka pedig saját lapjában másodszor hallatja független és mennydörgő szavát a polgárok törvényes kötelességei mellett.

Künn a vesztünkre törekvő szláv lapok ujonganak a szélső pártok féktelenségein, akarják Európa előtt a magyart, mint magában meghasonlott s önkormányzatra képtelen nemzetet bemutatni, hogy ezáltal kényszeritsék erkölcsileg a dynastiát a délszláv elemet fogadni el hatalma básisául, s azon külföldi lapok is, melyek legtöbb rokonszenvvel valának ügyünk iránt, s legnagyobb reményekkel épitették az európai conjecturák jövőjét a magyar nemzet higgadtságára, szilárdságára s alkotmányos képességeire, megdöbbenve állanak a legújabb jeleneteknél, mig ezen megdöbbenést felhasználván az orosz propaganda, izgató proclamatiókat szór a szlávok és románok közé, s halljuk, hogy erdélyi békés románainkat is elkezdették már izgatni, hogy az erdélyi román képviselők alkotmányos, férfias és szilárd magatartását desavouálják.

Az izgultság terjedése a szélső és rajongó pártok kezdeményezése folytán természetes, igy volt ez 1848-ban is, akkor is a haza jobbjainak szép vívmányait a rajongás, szélsőség és forradalmi szellem tönkre tette, s hazánkat vérpatak s húsz éves szolgaság közé lökte.

De most nem fog az történni, mert most fenn nincs kétértelmüség. Az uralkodó felség el van határozva, a magyar nemzettel kiegyezett alkotmányos rendszer átvitelére, a magyar parlament többsége pedig nem akart képmutató lenni, hanem őszintén egyezett a dynastiával, s ha a féktelenségek meg nem szünnek, használni fogja e parlament azon legszentebb jogot, melyet képvisel, a népfelség jogát, mely képes tiszteletet parancsolni a törvénynek, s erélyesen lesujtani minden féktelenkedést.

Kérdésen kivül nem fog késni a kormány is teljesiteni kötelességéből kifolyó kötelességeit, s azon tömegeket, melyek meghunyászkodva hallgattak az absolutismus vas járma alatt, mig a haza higgadtabb fiai bátran emelték szavokat az alkotmány védelmére, koczkáztatván életöket s személyes szabadságukat, képes leend a kormány a törvény nevében rendre utasitani, s féktelenségeiket, ott, a hol kell, szigoruan is megfenyiteni.

Mert nem azért törtük össze az absolutismus zsarnokságát, hogy a nyers tömegnek épp oly gyülöletes zsarnokságába essünk, a haza polgárát politikai véleményeért lakásán megrohanják, ablakait beverjék, az utazók életét, mint megannyi rablósereg veszélyeztessék; hanem küzdöttünk az alkotmányos rendszer-, a személy- és vagyon-biztonságért, a törvények határai közt működő szellem szabadságáért, küzdöttünk hazánk nemzetközi becsületeért; és ezért szembe fogunk mindnyájan szállani minden időben, akár alulról, akár felülről, akár oldalról, akár hátmögött orozva legyen az megtámadva.

A rendre és a haza s dynastia iránti hűségre minden hazafit kötelez becsülete, s a ki e becsület szavát helyesen felfogni nem tudja, azt kötelezi a positiv törvény hatalma; de hazánkban rendnek és törvényes fegyelemnek kell lenni; harcz erőnket lesz maholnap ki ellen gyakoroljuk, bizony nincs szükség egymás ellenében viaskodnunk. Az alkotmány, melyet visszavívtunk, honfi buzgalommal való támogatást, s a haza, mely a miénk, meglehet maholnap honfi vérreli védelmet is fog követelni.

De csak azon haza erős, hol benn a társadalmi rend szilárdan fennáll, s hol az erkölcsök a positiv törvények iránti tiszteletre nézve nincsenek megrontva.

Reméljük, hogy a már kitört féktelenségek által megdöbbentett nemzet jó geniusa s törvényérzete fölöslegessé fogja tenni a rendkivüli rendszabályokat, reméljük, hogy a szélsőségben túlkapottak is belátják a veszélyt, hova a szent hazát sodorják, s a törvényes rend s az alkotmányos kormányzás lehetősége fenn fog tartatni, s nem jutunk azon kellemetlen helyzetbe, hogy ellenségeink a magyarok önkormányzati képtelenségével zajt üthessenek Európában.

Türr a democratiáról.

Türr tábornok Bácsban egy hozzáintézett beszédre felelvén, ez érdekes szavakat mondá:

Democratáink hibáznak akkor, midőn izgalom által akarnának uralkodni; — ez a szó democratia, mint név is alig ismeretes és már is feltétlen uralkodóvá akarják tenni.

Az amerikai népet idézik a magyar nép elé. Nem egy új világtól kell kölcsönözni anyagot a magyar democratia felépitésére.

Amerikát folyvást és szüntelen alakitják és változtatják ama heves, lángoló fegyelmezetlen jellemek és kedélyek, melyeket az öreg Európa ki nem elégithet, és kik ott örökké jobb sorsért küzdenek. Az amerikai társadalom kénytelen volt törvényének és szokásainak nem csak szabad, hanem szabados irányt adni, és igy született meg az egyesült-államok nemzeti egyesülése, nemzetiség nélkül, politikai törvények előzmények nélkül, — társadalmi törvényeik hagyomány nélkül; — nincs semmi hasonlat az ő, és a mi társadalmunk között, mert Amerikában minden ember munkája után igyekszik élni, nálunk pedig munka nélkül uraskodni. Ott az egyenlőséget az egymás iránti tiszteletben találjuk, nálunk sárral dobálják. Ott, de főleg Angliában, a szabadság legrégibb hazájában, az egyes parlamenti tag gyalázatát az összes parlament magáévá teszi, mig nálunk a haza legnemesebb fiait nem csak nevetségessé teszik, de nyiltan és ünnepélyesen büntelenül hazaárulókká bélyegzik.

Hogy a democratia teljesithesse amaz uralkodási szerepét, melyet követel, szükséges visszamenni amaz elvekre, melyek az ő lételének alapelvei, és ez:

Általános értelmiség, közjóléten alapuló egyéni függetlenség, melynek természetes következménye a socialis egyenlőség.

E hazában felfelé mindenki democrata, lefelé pedig mindenki aristocrata.

Kérdjék meg önmagukat, birunk-e azon kellékekkel, melyek szükségesek arra, hogy magunkat democratáknak nevezhessük?

Nem kell hizelegni a democratiának, nevelni kell azt; a világosság mutatja meg egyedül, és ismerteti meg az igazságot, mint legyőzhetlen ellentétét minden téveszmének, melyet felfedez, és min-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

den ijedelemnek, melyet elenyésztet. Innét következik, hogy a nevelésnek főiránya megismertetni nem csak a polgári jogot, de a kötelességet is, — másrészről munka, ipar, egy szóval a verejték anyagi és szellemi téren.

Azon nép, mely szellemi magot vet, a nyers maggal vegyest — nincs oly terméketlen időjárás, hogy ne arasson; tehát a magyar jelszava legyen: nem csak a föld müvelése, — mint öseinknél volt, hanem az ipar, kereskedelem és a tudomány fejlesztése is. Grof Batthyányi Lajos szavaival fejezem be beszédemet: „a czigány gunyhójába is be kell vinni a tudományt.“

(Hazánk.)

Gyula-Fehérvári kath. státus-gyülés.

A gyülés világi tagjai által aláirt ellenvélemény szövege következő:

Ellenvéleményezés.

Ő császári királyi apostoli Felsége mult évi augustus hó 10-kén kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatván, hogy az erdélyi kir. főkormányszéknél fennálló, ugynevezett katholika commissió megszüntetésével, az eddig annak hatásköréhez tartozó ügyek az erdélyi r. kath. státusnak 1866. január 10-kén Kolozsvártt tartott gyülése jegyzőkönyvében körülirt szerkezetü gyülésnek és az annak kebeléből választandó bizottmánynak befolyásával kezeltessenek, és intéztessenek azon módozatok szerint, melyeket ő Felségének magyar kormánya az összes érdekeltekkel egyetértőleg legfelsőbb kegyuri, és főfelügyelői jogainak csorbitása nélkül fog megállapitani és legfelsőbb elhatározás alá terjeszteni.

Ezen legfelsőbb királyi elhatározás nyomán 1867-ben sept. 12-kén 896. elnöki szám alatt kelt vallás- és közoktatásügy miniszteri felszólitás következtében erdélyi püspök nagyméltóságu Fogarassi Mihály úr, az erdélyi r. kath. státus-gyülést az 1868-dik évi január 5-dik napjára Károly-Fehérvárra összehivta, és miután ezen napra a tél zordonsága miatt a kath. státus egybe nem gyülhetett, annak gyülését idei febr. 9-re elnapolta.

A csak most irt napon az erdélyi r. kath. státus-gyülés Károly-Fehérvárott ünnepélyesen megnyittatván, miután a gyülés megalakult, a tanácskozás könnyitése végett a megválasztott alelnök elnöksége alatt egy 20 tagból álló bizottmány küldetett ki a végett, hogy az erdélyi püspök megyei r. kath. státusnak a jelen kor kivánalmaihoz idomitandó szervezéséről tervet dolgozzon. — Ezen bizottmány munkálatát bevégezvén, ennek alapján idei febr. 12., 13 és 14-dik napjain a tanácskozások folytak, a nélkül azonban, hogy ezek „meggyőződésünk szerint a kath. státus önállósága biztositását előmozditották volna.“

Mert a fenntisztelt miniszteri leirattal a püspök úr ő nmltga csak a státus-gyülés egybehivására, és az abban hozandó javallatok, illetőleg jegyzőkönyvnek saját véleménye kiséretében felterjesztésére hivatván fel, ezen a püspök ő nmltga a státus gyüléssel szemben felmerülhető egyoldalu érdekeltségéből kifejlődhető kellemetlen, a püspöki méltóságot is érinthető vitatkozásoknak elejét venni óhajtó miniszteri legjobb szándék ellenére saját maga tervezetét, mint püspöki programmot a gyülés tagjai közt kiosztatta, s mindjárt a legelső gyülésben azon határozott nyilatkozatot tette, hogy jogaiból „minden megválogatása nélkül azok forrásának semmit nem enged, s még hozzászólást sem tür el“ oly kérdéshez, melyek az egyház és püspök jogait érinthetnék; mely nyilatkozatok folytán az egész tanácskozás rendén kitünt, hogy a státusgyülésén tulnyomó számmal jelenlevő tisztelt egyházi férfiak többsége oly tervezetet kiván létrehozni, mely a kath. státus-gyülést, mint testületet, az idő szerinti püspök mellett csak tanácskozási szavazattal kivánja felruházni, mind a mellett, hogy a kirekesztőleg egyházi ügyek a bizottmányi munkálat 54-dik §-ban a státus-gyülés hatásköréhez nem tartozóknak a legnyilvánosabban kijeleltettek, és mind a mellett, hogy az egyetértés lehető fentartása tekintetéből, mindjárt a tanácskozás megkezdésekor, miután a gyülésnek egyházi tagjai a bizottmány munkálatának 1. §-sát névszerinti szavazás utján 42 szavazattal (ezek közt két világi) 35 szavazat (ezek közt egy egyházi) ellen különben elvetette, ugyanazon pont elébe igtatta, s a megállapodás szerint most már az 1. §-ban az erdélyi megyés püspöknek az egyházi és országos törvényekből folyó jogi és hatósági köre az e szabályokban foglalt határozatok által nem érintetteknek, és teljes érvényben fenntartottaknak nyilvánittattak.

Leginkább megdöbbentett a dolog ezen állásában minket a szervezeti javaslat 53-dik §-a feletti tanácskozás, és az ezen §-ra nézve kirekesztőleg az egyházi rendhez tartozó többségben levő tagok hozzá járultával, még pedig 42 szavazattal 35 ellen (ezek közt két egyházi férfi) 9 nem szavazván (ezek közt 8 egyházi és egy világi férfi) hozott határozat, mely szerint annak eleje következőleg módosittatott: „a státus-gyülés vonatkozva az 1. §-ban a püspöknek fenntartott hatósági körre — a püspökkel egyetértőleg a., megállitja — stb.“

Ezen módositás ártatlan módositásnak tünhetik fel azok előtt, kik a tanácskozásban részt nem vettek; de mi, kik eleitől fogva tanui voltunk, a nemkülönben igen tisztelt egyházi rend részéről jelenlevő többség azon törekvésének, hogy a kormány által gyakorolt hatóság teljesleg megszüntessék ugyan, de ezen hatóság csak akként ruháztassék át a kath. státus-gyülésre, hogy ez mindent csak a püspök, ki különben is mint elnök a leglényegesebb befolyást gyakorolja a státus-gyülésre, egyetértésével intézhessen s ezen egyetértés a vitatkozás rendjén annyira beleegyezettnek magyaráztatott, hogy a miben a püspök egyetnemért, s a mibe bele nem egyezik, az, ha a gyülés minden tagja, vagy többsége szavazata által is hozatott a határozat, érvényre nem juttathatik.

Mi, kik tanui voltunk püspök úr ő nmltga azon nyilatkozatának, hogy a püspöki hatalom dogma, de hogy határa hol végződik, körülirni nem hallottuk;

Mi, kik tanui voltunk püspök úr ő nmltga azon nyilatkozatának, hogy a canoni törvények a „világiaknak semmi jogot nem adnak“, annyival inkább nyugtalanitóknak tartjuk, mivel ez uton még annyi befolyása sem marad fenn a világi elemnek, a mennyit a világi katholikusokból és az időszerinti püspökből alakult kath. Comissióban, melyben a „püspöknek csak egy szavazata volt“, gyakorolt s a világiak és gyermekeik közt, s az alapitványok fölébe egy hatalom állittatik, mely azt követelhetné, hogy a gyermekeinek nevelése körüli intézkedésekre a vallási mellett minden egyéb irányban is több joga van, „mint az atyáknak és az alapitóknak.“

Ezen törekvés annyival feltünöbb, mivel a magyarországi főmltgu püspöki kar által az irányban készitett tervezett 79-dik §-a csaknem szó szerint az itteni tervezet 53—54-dik §§-ait foglalja magában, a nélkül, hogy azon csak a püspöki kar által a világiak minden hozzájárulása nélkül készitett tervezetben az idő szerinti megyés püspökök, vagy primás ő herczegsége beleegyezése fentartatott volna, a mik tehát az időszerinti püspöknek isteni küldetésből folyó jogait nem csorbithatják.

Aggodalmunkat továbbá még inkább neveli azon §., mely a 20-as bizottmány tervezete 65 dik §-a után a felterjesztendő szervezet 66-ik §-a gyanánt felvétetett, és a mely következőleg hangzik: „megyés püspöknek az egyházakra, iskolákra, alapitványokra, növeldékre „eddig gyakorolt befolyása és hatásköre sértetlen, és érintetlen fentartatván“, hivatali viszonya ezen egyházi főtanácshoz az által nyer gyakorlati kifejezést, hogy a) az egyház megyében egyházi, iskolai és alapitványi ügyekben felterjesztendő kérvények, jelentések és bármi más hivatalos iratok „ezentul is hozzá intéztetnek“; b) általa véleménye kisérete mellett tárgyalás végett az egyházi főtanácshoz áttétetnek — c) minden egyenesen az egyházi főtanácshoz menesztett fontosabb tárgy elintézés előtt vele hivatalosan közöltetik — a rendelvények véleménye és ajánlata tekintetbe vételével hozatnak, és d) ezen egyházi főtanács intézményei az illetők értesitése végett hozzá átiratnak, e) a püspök intézkedései ellen felebbező folyamodványokat az egyházi főtanács el nem fogad.“

Ezen §. szerint ugyanis csak annyiban engedtetik az egyházi főtanácsnak szabad mozgás, a mennyiben annak az időszerinti püspök tért engedni akar, s ekkor is, csak is véleményének és ajánlatának tekintetbevételével hozhatók minden fontos tárgyban határozatok, s az intézkedések csak is püspöki uton juttathatnak rendeltetésük helyére, ezenkivül az e) alatti pontban a püspök intézkedései annyira sérthetleneknek állittatnak meg, hogy ezek ellen még folyamodásokat sem fogadhat el az egyházi főtanács; mindezekből kitünik, hogy a hazai tárvényeinkben gyökerezett, és a fennebb tisztelt legfelsőbb kir. elhatározás által visszaállitott autonomiával felruházott kath. státus mind maga, mind egyházi főtanácsa a nélkül, hogy körébe tartozó dolgokban illetőleg önállóságra jutna, még sokkal inkább megszorittatni czéloztatik, mint az eddig létezett kath. commissio, mit bizonyára sem ő Felsége, az apostoli király, sem magyar kir. kormánya nem akart, és a mibe a kath. státus soha bele nem egyezhetik. — Egyébiránt itt is felhozni kötelességünknek ismerjük, miként ezen 66-dik §. is névszerinti szózatolás utján jött létre, még pedig 42 szavazattal 35 ellen, hét tag nem szavazván, és hogy a 42 szavazat kirekesztőleg egyházi, a 35 — szavazat kirekesztőleg világi — a nem szavazók közt öt egyházi, és két világi férfi fordul elő.

Végre kinyilatkoztatjuk: mikép mi a kath. státus autonom állását a 20-as bizottmány szabályozati tervezete által látjuk leginkább biztositottnak, s az I. fejezet 1-ső §-a ellen is, mely a közeledés tekintetéből jött létre, ennek meghiusulása után óvakodni vagyunk kénytelenek ama nem körvonalozott püspöki jogokra nézve, melyek állitólag a canonok szerint a világiaknak semmi jogot nem engednek, és mert meg vagyunk győződve, miként a 20-as bizottmány munkálata által az egyház, illetőleg püspök hatásköréhez tartozók legtávolabbról sincsenek korlátozva, a miért is a kath. státus szervezését ezen 20-as bizottmányi tervezetben foglaltak megerősitése által kérjük megállittatni, és életbeléptetni. Károly-Fehérvártt, február 14-kén, 1868.

B. Jósika Lajos m. p., id. Groisz Gusztáv, b. Nopcsa László, Jakab Bogdán, gr. Bethlen Camilló, Tolnai Gábor, Karácsony János, Cseh Lajos, b. Apor János kézdi-orbai követ, Szentiványi Ignácz kézdi-orbai világi képviselő, Mikó Mihály Marosszék id. főkirálybirája, Macskási Ferencz marosi képviselő, Berzenczei László Maros kerületi képviselő, Boér Kálmán küküllői képviselő, Sándor János kir. táblai ülnök, Steiner Albert szebeni képviselő, K. Horváth János Küküllő kerületi képviselő, Gola Mózes, hunyadi esp., kerületi képviselő, Ugron Lázár Udvarhely kerületi képviselő, Pap János Sz.-Udvarhely kerületi képviselő, dr. Adolf Kein erzsébethvárosi esperesi kerületi képviselő, Sándor László alcsik- és kászoni-képviselő, Márton Ferencz Alcsik kerületi képviselő, Benedikti Albert hunyadmegyei képviselő, Bocskor Mihály felcsikszéki képviselő, Kovács János, torda-aranyosi esperes, ker. képviselő, Pánczél Joachim brassai képviselő, Ferenczi Miklós, torda-aranyosi esp., ker. képviselő, dr. Otrobán Nándor, Barczaság, sepsimiklósvári képviselő, Frendel Dénes, szeben-fogarasi esp., kerületi képviselő, Finály Henrik kolosdobokai kerületi képviselő, Torma István Szolnok kerületi képviselő, Kiss Antal Gyergyó-Fiuszék képviselője, Kedves Tamás gyergyó-szentmiklósi képviselő, Éltes Elek tanári képviselő, Simon Elek kolozsvári egyház képviselője, Groisz Nándor m. p. kolozsvári egyházi községi képviselő.

A kolozsvári iparosok olvasóegylete.

A helybeli iparos olvasóegylet, mint már emlitettük, f. hó 8 kán tartá meg évi közgyülését és választá meg új tisztviselőit: Elnök lett Benigni Sámuel, jegyző Czakó József, könyvtárnok Szabó Károly.

Az egylet által eddig követett igen helyes irányát leghivebben volt elnök Tömösvári Miklós polgár és iparos, igen talpra esett megnyitó és bezáró beszéde eléggé mutatja; közöljük azt, a mint következik:

„Tisztelt közgyülés!

Minekelőtte azon bizalomnak, melylyel a tisztelt közgyülés ezelőtt egy évvel megtisztelt s az egyletünk elnökévé választott, működésemről számolnék, engedjék meg azt tisztelt polgártársaim, hogy egy visszapillantást vessek egyletünk multjára.

Az 1860-dik évben azon ötletre jött egy néhány iparos polgártársam, hogy az iparos osztályt egy körbe vonva, oly testületet képezzen, mely az ipar haladását szemelőtt tartva, egymás közti eszmecsere által minálunk is azt fejleszsze, hogy az iparban nálunknál sokkal előbb álló külfölddel mihamarább versenyt állhassunk; mely eszme akkor elhintve, termő földbe hullott, gyökeret vert, s igy 1861. márczius 4-kén az ige testté lett, s iparos olvasóegyletünk csupán kézmü-iparosokból megalakult.

Egyletünk azon időben némi korlátok közzé tette volt magát, de azt csupán az eszméhez való ragaszkodás és elővigyázatból tette; melyet az akkori körülmények megfontolása után kiskorusággal vádolni nem lehet; mert valamint az anya féltékeny első szülöttére — kis kebléhez szoritva emlőiből táplál — ugy egyletünket is abban az időben eszméhez való hő ragaszkodása féltékenynyé tette.

1862-dik évben volt egyletünknek legtöbb tagja; sajnos, hogy azótától fogva sok tagjai körülményeik által visszavonva kénytelenek egyletünket nélkülözni.

1863. deczember havában egyletünk közgyülésileg a fentebb érintett korlátolt intézményeit megváltoztatta; s azótától fogva szerencsénk van birhatni nemcsak kézmü-iparos tagokat, hanem az intelligens osztály tagjait is, kik egyletünk eszméit pártolva, az iparmü terén segédkezet nyujtva, tapasztalataikkal gyámolitni, s azt elősegitni törekszenek.

1864. márczius havában tartott közgyülés elébe terjesztette az igazgató választmány azon inditványát, miszerint az ipar fejlesztése tekintetéből czélirányosnak véli, az egylet által évenkint egy iparmü-tárlatot rendezni, mely inditványt a közgyülés lelkesedve fogadott; ez alkalommal egy bizottság neveztetett ki, mely bizottság később magát szervezte, s előmunkálatokat is tett annak módozata iránt, de a költségek hiánya miatt fenakadt, később azon kitüzött üdvös czél érvényesithetése végett egyletünk egy igen tisztelt tagja egy inditványt ajánlott az alap mikénti megszerezhetésére, s azon ajánlat folytán az alap meg is kezdődött; mely alaphoz később ugyancsak egy más igen tisztelt egyleti tag s polgártársunk szép összeggel járult; már most az alap nem hiányzik, csak iparos polgártársaim buzgalma szükséges és a czél elérve leend; hogy pedig az egylet által rendezendő iparmü-kiállitás minden irányban megfelelő lehessen, mult évi ápril 7-én iparos társaink közül egy szakismeretekkel biró iparos polgártársunkat a párisi világtárlat megszemlélésére, és tanulmányozás végett el is küldött volt, ki tehetségeihez képest küldetésének meg is felelt.

Tisztelt közgyülés! az iparos olvasóegylet a mai nap üli alakulásának 8-dik évi ünnepélyét, ünnepnap ez én előttem, tisztelt polgártásaim, azért is, mert ilyenkor látom önöket legszámosabban összegyülekezve, mi mutatja azt, hogy a kitüzött czél mihamarábbi eléréséhez törekedni szivök és lelkök mélyéből óhajtanak.

Azért én sem szalasztva el semmi alkalmat azon bizalommal, melylyel a t. közgyülés megtisztelt, annak meg is felelni kötelességemnek tartottam, mert tudtam azt, a hogy a megtiszteltetés kötelezettségeket is hord méhében, hogy pedig a lefolyt év alatt mily eredménynyel működött az igazgatóság egyletünk jövője felvirágzásáért, a kitüzött tárgyak során az igazgató választmány jelentéséből a t. közgyülés a jegyző által értesitve leend, azért én a gyülést teljesnek és megnyiltnak nyilvánitom.“

A bezáró beszéd pedig következő:

„Tisztelt közgyülés! A midőn az igazgatóság a lefolyt évröli sáfárkodásáról a tisztelt közgyülésnek számolt, s ha netalán az eredmény a reményben gazdagabb várakozót ki nem elégitette, azt nehogy az igazgatóság nem elég buzgalmának tulajdonitsa a t. közgyülés, mert az igazgatóság az igazgató választmánynyal együttesen, egyletünk érdekei előmozditására minden alkalmat felkarolni, s azt egyletünk igényei és anyagi erejéhez képest érvényesithetni el nem mulasztott; minden akadályokkal megküzdve igyekezett nem csak fentartani, hanem a kor igényeihez képest az idő fejlődésével haladni is; s minthogy a tisztelt tagok közgyüléseinkre mindig számosan kivánnak megjelenni, az is tanusitja egyletünk életrevalóságát.

Azért teljes bizalommal helyezem egyletünk minden tagjába, hogy jövőre is pártolásokat meg nem vonják, mert valamint a kertész más éghajlat alól hozott növényét itten honosithassa, abbeli czélját biztosabban elérhesse, a földet, melybe azt átülteti, többféle földrészekből vegyiti azért, hogy annak erőt és életet adhasson, ugy egyletünk is igyekezend körébe több oly tagokat megnyerni, kik ennek erőt és életet szellemileg s anyagilag is nyujtani képesek legyenek.

Remélem azt is, hogy városunkban lakó több iparos polgártársaim, kik még eddig egyletünknek nem tagjai, látva és tapasztalva, hogy egyletünk nemcsak egyszerü időtöltés czéljául alakult, hanem minden az ipar előhaladására törekvő eszmék kölcsönös fejlesztése által azt előmozditni törekvése czélja is, azon kevés áldozatot elvonni nem fogják, bárha eddigi erőnknél fogva a kitüzött czél felé csak lassan evezhetünk, de azért irányt nem vesztve mégis haladtunk, azért városunk minden polgára hivatva van ennek pártolására, mert az ipar haladása eszközli városunk virágzását s polgárai boldogságát.

Továbbá nem feledem azt, hogy egyletünk jelenben is bir nem kézmü iparos tagokkal is, kik szives pártfogások s tanácsaikkal egyletünk fennállását s haladását eszközölni óhajtják; kiknek buzgó részvétökért köszönetet nyilvánitok, s azt tőlünk továbbra is meg ne vonják, söt tehetségök s befolyások által másokkal is eszközöltessék, erre felkérem minden iparos polgártársaimat is, hogy egyletünk érdekében más polgártársait, ismerőseit s jóbarátait ezen üdvös czélu intézetnek tagjaivá megnyerni igyekezzen; mert valamint a kisded csermely mentében többeket magában foglalva lesz nagy folyóvá: ugy egyletünk is tagjai száma szaporodása által fog erősbödni, mely a haladást biztosabbá teszi.

Tisztelt közgyülés! nem mulaszthatom el azt, hogy az eltelt éven is át irányomban tanusitott bizalmukért köszönetem ne nyilvánitsam, s lelkem mélyéből óhajtom, hogy az ujonnan megválasztott elöljáróink, kikben mindnyájunk bizalma központosult, egyletünk érdekei előhaladására munkálni ki ne fáradjanak, mert keblemben reményeket táplálva nézek egy jobb jövő elébe, mely egyletünk gyorsabb fejlődését, s számos tagokkali szaporodását eszközlendi, s adja az ég Ura, hogy működésüket a jövőben mentől több siker koszorusza!“

A vargyasi ifjuság társalgó-egylete.

Ez új év reggele szépen derült Vargyas községe felett, s a népnevelésnek egy termékeny magvát tette be e szép reggel az ifjuság keblébe, mikor az istenitisztelet végeztével 30 kivált ifju a népes gyülekezet előtt a templom piaczára kilépve, azon kedves nyilatkozattal lepte meg a figyelmes hallgató sereget, hogy egy „Társalgó-egylet“-nek kezdeményezését, tervét, czélját és már szerkezett alapszabályait akarja előterjeszteni, s ezáltal az egyletet valósággal életbe is léptetni. Ezt az egész templomi gyülés örvendetes újévi köszöntésül vette s a szülők és öregek szemeiben örömkönnyek ragyogtak, mig a szépet és hasznost igérő alapszabályok felolvastattak. Ezután a vállalkozott ifjak fennszóval becsületökre fogadást tettek „az alapszabályokat hiven megtartani s a kitüzött czél szerint olvasásban, irásban, számolásban s erkölcsi és vallásos mivelődésben magokat szorgalmatosan gyakorolni“ sat. Mely fogadástételre helybeli pap az ifju társulathoz lelkesitő beszédet tartott, isteni segélyért s jóra vezérlő szent lélekért a néppel együtt buzgón esedezvén, az „egyletet“ alakultnak nyilvánitá. És hogy e fiatal egylet életre való erővel bir s teljes méltányló figyelmet és részvétet vivott ki, s jövőre sok szép reményt biztositott a község bebelében, arról az önként résztvevő pártolók s a gyülésekről pontosan vitt jegyzőkönyvek megnyugtató bizonyságot tesznek.

Azon derék közlönyök s ismeretterjesztő lapok, melyek a népélet és nevelés érdekeit, mozza-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

natait felkarolni és nyilván tartani, elvül tüzték ki, talán méltónak találják e zsenge egylet létezését, s ide irt alapszabályait is hasábjaikra fölvenni.

Egyleti alapszabályok.

1. A vargyasi ifjuság 1868-dik év első napján egy olvasókört „társalgó egylet“ név alatt alakitott.

2. Kitüzött czélja: értelmi fejlődés hasznos ismeretekben és tanulmányokban, olvasás és illedelmes társalgás által.

3. Az egylet tagjai határozott időkben összegyülnek bizonyos helyen, hol czélszerü folyóiratokból, könyvekből s hirlapokból felolvasások, kölcsönös beszélgetések és előadások tartatnak.

4. Az összegyülés napjai többnyire vasárnapra és ünnepnapokra tétetnek; de a téli hosszu estvéken, idő szerint, az egylet többszöri összejövetelt is rendezhet.

(Ez évre rendezett is minden kedden és csütörtökön estvéli 6 órától 10—11 óráig tartó olvasási és tanulási gyakorlatot.)

5. Az egylet tagjai beálláskor becsületszavukra fogadást tesznek, hogy a jelen időben nagyon elterjedett káromkodásoktól s erkölcstelen beszédektől a legnagyobb figyelemmel óvakodnak.

6. Az egyletnek tötörekvése az erkölcsi tiszta jellemet megtartani, ezért részegeskedéstől, a vallás és polgári társadalom igényeivel ellenkező magaviselettől, mint lelki nyavalyától, mindenik tag őrizkedni köteles. Az illedelem, becsület és józanság ellen szándékosan vétők, éji csendháboritók, mezőken és kertekben kihágásokat, vagy orzásokat elkövetők a társulatból kiutasittatnak s polgári büntetés alá esnek.

7. Az erkölcsi mivelődésnek eredeti kútfeje a vallás lévén, a vallásos intézmények iránt kegyeletes figyelemmel viseltetni, az istenitiszteletet állhatatos buzgósággal gyakorolni, s különösen vasárnaponként a templomi gyülekezetekben megjelenni (kivéve az elkerülhetetlen akadályozó eseteket) mindenik tag lelkiismeretesen köteleztetik.

8. Illő és kötelező feladatul tüzi ki ez egylet minden tagjaira nézve: vasárnap és ünnepnapokon reggeli templomozás előtt a gyülhelyen megjelenni, s előre éneklést gyakorolva, együttesen templomba menni, s ott is a hely szentségéhez illő szerénységet s keresztyéni illedelmet megtartani.

9. Arra is szoros gondot forditani, hogy a fiatalsági időtöltöltésekben, tánczos társulatokban s más társas összejövetelekben a becsületes, szerény és barátságos magatartást soha egy is el ne tévesszse. A veszekedők, verekedők, valamint az egyletből, ugy a vig társalgásokból is kitiltatnak s büntetés alá esnek.

(Ennek már is igen jó sikere mutatkozik az ifjuság tánczos mulatságaiban, melyeket egy vezénylő-elnök rendezett, kinek a vigság helyén levők általában engedelmeskednek, s a zavargók és rendellenesek azonnal eltávolittatnak.)

10. A gyümölcsfa-tenyésztés s más gazdasági értekezések s vizsgálódások is, méltó tárgyul tüzetnek ki az egylet gyakorlati foglakozása sorozatában.

11. A családi, polgári, hazai és vallásos élet körébe tartozó ismeretek s kötelességek tanulmányozását s a barátságos viszonyokat fejleszteni, s oly előkészületeket szerezni, melyekkel az ért kor igényeinek, kivánalmainak, mint hazafi polgárok s keresztyének, mentől teljesebb mértékben megfelelhetni képesüljenek e társulat minden tagjai, időröl-időre lelkesült akarattal s kitartó buzgalommal törekednek, s ezt az egylet egyik főfeladatául tüzvén ki: a helyes irás, olvasás, számvetés és fogalmazás tanulására, s a gyülésekben gyakorlati készitményeik előmutatására szorosan köteleztetnek. A hanyagságból s vakmerő akaratból mulasztókra, s az egylet érdekei, közhaszna s erkölcsi czélja ellen törökre, jegyzőkönyvileg határozatot mondani s büntetést szabni, az egylet gyülése körébe tartozik, az igazgatóság elővéleményt adván be esetenkint.

(A gyülés ideje fel van osztva: számvetésgyakorlásra, isk. mester Boncza György vezérlete alatt, fogalmazott okiratok s más irati készitmények előadására s megbirálására, és az egylet tagjai osztályonként, fennszóval olvasás, szavalás s értelmezés gyakorlatára állanak elő sat. népszerü hirlapokból, folyóiratokból, elbeszélések, elmés adomák, mesék, hazai történelmek, életleirások sat. nagy hatással folyt le a vasárnapi könyvtárból „Boldog háza“ felolvasása, észrevételekkel, magyarázatokkal kisérve.)

12. Ezért az egyletnek rendes tagja lehet minden ifju, ki e községben lakik, bármily sorsu és helyzetü, ha a fennebbiek megtartására magát kötelezi.

13. Pártfogó és rendkivüli tagokat is örömmel ir be névsorába, kik pártolással s jótéményeikkel e kis társulatot gyámolitani kegyeskednek s magokat beiratni kivánják.

14. A részvénydij egy esztendőre most csak húsz krajczárba állittatik meg, az egylet elkerülhetetlen szükségei fedezésére nézve, s e részvénydij is két részben fizettetik be: újév első napján és junius 24-dik napján.

15. Az egylet választ egy elnököt, három igazgató tagot, két jegyzőt, egy elnöki segédet, kik a díjakat is beszedik. Ezen választást az egylet gyülése évenkint megujitja.

16. Az egylet felett felügyelni, czélszerü folyóiratokat s könyveket megválasztani, magyarázatokkal s szükséges utasitásokkal a társulat működéseit elősegiteni, a helybeli egyházi belső emberek mindenkorra tisztelettel fölkéretnek.

17. Ha az egylet tagjai, vagy ezeknek családjaik közül valamelyik elhal, az egész társulat együtt, tisztességes öltözetben, a temetési szertartáson megjenve, testvéries részvéttel tenni meg az utolsó tisztességet; a tagtárs halála esetén a virasztásokra is megjelenni kötelesek, mint az elnök által rendre kijelöltetnek, valamint a sirig szállitásra nézve is.

Ezutánra a fölmerülendett esetekhez s szükségletekhez képpest szabályokat hozni, vagy ezeken változtatni az alakult „társalgó-egylet“ közgyülésének áll jogában.

Most már ez egylet ötvenen felül számlálja rendes tagjait. — Rendkivüli az alakuláskor jelentkezők s jótéteményeikkel az egyletet gyámolitók neveit, háládatos elismerésül s nyilvános köszönetül kivánja közrebocsátani az egylet.

Bardoczszéki alkirálybiró t. Bartha Sándor úr 1 forint adománynyal, t. Boncza György 1 forint, t. Szolga Ferencz úr 1 forint s a „Nép Zászlója“ hetilap megrendelésével saját költségén egy évre, t. Józsa András úr 1 frt 37 krt, t. Sükösd Sándor orvos úr 1 frt, Türkösi Ferencz 30 krt, Türkösi Gyula 50 krt, ifj. Imecs Sámuel 30 krt, Gyöngyösi Istvánné 1 frt, Boncza Györgyné 50 krt, Sós Sámuel 30 krt, még nehányan a rendes részvénydíjt, mint családosok segélyezés czim alatt befizették, hogy a felolvasáskor jelen lehessenek. Most már egy kis könyvtár összeállitása van tervezve, minek óhajtott kivitelét az egylet parányi ereje s a nép szegénysége mellett csak is a kegyes pártfogók s nemes keblü hazafiak, mint népatyák, segitendik elő.

Van még e község keblében egy nem régen keletkezett s már a hirlapokban az adakozások nyilvánitása rendjén emlegetett „Szechényi alapitvány,“ ugyan a nevelés és tanitás érdekében már életbe s használatba véve.

Van egy jelentékeny „kölcsön-gabonamagtár,“ mindenik rendes alapszabályok szerint alkotva és kezeltetve. Ezekről is tüzetesen irni s alapszabályaikat közölni képesek volnánk, ha a tisztelt olvasó közönség s hirlapszerkesztők méltányló figyelmét s pártolását megnyerhetnők.

A vargyasi társalgó-egylet nevében.

A magyar delegatio ülései márcz. 13-án.

A mai ülésre a közös miniszterium részéről megjelent Beust, Becke, Kuhn báró közös hadügyminiszter, Ghyczy Béla örnagy, Kralicz kapitány.

A magyar kormány részéről: gróf Andrássy Gyula, gr. Festetics György és Lonyay Menyhért.

Elnök jelenti, hogy a közös hadügyminiszterium közegéül Ghyczy Béla úr neveztetett ki.

A tárgyalás fölvétele előtt a hadügyminiszter képviselője kért szót, és a hadügyminiszter nevében ekként szól:

Tisztelt bizottság!

Sajnálattal értesültem arról, hogy képviselőmnek tegnapelőtti beszédében oly kifejezések használtattak, melyeknek egészen különböző értelmezés tulajdonittathatnék, mint a mit általuk a kormány értetni akart. Az én szándékom annak kinyilatkoztatására vala irányulva, hogy én az 1867: 12. törvényczikk 11. és azon §§ ait, melyek az összes hadsereg, és igy a magyar hadseregnek is, mint az összes hadsereg egyik kiegészitő részének, egységes vezetésére, vezényletére és benső szervezetére vonatkoznak; ugy értelmezem, hogy az összes hadsereg vezelése, vezénylete és benső szervezete egységes legyen; kinyilatkoztatom egyszersmind, hogy én, mint felelős, közös hadügyminiszter, nem lehetek arra hivatva, hogy ezen törvénynek oly értelmezést adjak, melynél fogva az összes hadseregnek kétfelé szakitása, és ezen szétszakitás által a monarchia érdekei, valamint a magyar korona országainak érdekei veszélyeztetve lennének.

A védrendszer megállapitása és átalakitása egyébiránt Magyarországban csak a törvényhozás beleegyezésével történhetik meg; ennélfogva ott leend annak helye és ideje, hogy ezen nagyfontosságu kérdés tárgyaltassék és alkotmányszerüleg elintéztessék. Részemről jelenleg csupán annyiban tartám kötelességemnek, az általam elfoglalt törvényes álláspontot megjelölni, a mennyiben erre magamat a magas delegatio elé terjesztett különvélemény által felhiva éreztem. Ha a képviselőm által tegnapelőtt mondott beszédben oly kifejezések foglaltatnának, melyek Magyarország államjogi állásával nem lennének összeegyeztethetők, erre nézve végül kinyilatkoztatom, hogy ez szándékomon kivül történt, mert én — mint ezt többször volt alkalmam kinyilatkoztatni — folytonosan kötelességemnek ismerem, a törvényt szigoruan szem előtt tartani. (Helyeslés.)

Perczel Mór nincs azon helyzetben, hogy azon mély megilletődés után, melyet a tegnapelőtt hallott nyilatkozat a bizottságra tett, azonnal képes legyen a most hallott előadásra nézve akár helyeslő, akár ellenkező értelemben nyilatkozni. Hogy ezt ezen fontos ügyben és e komoly pillanatban alaposan tehesse, azt kivánja; hogy az ülés félórára felfüggesztessék.

Az ülés felfüggesztetik és a bizottság tagjai elhagyják a termet.

$12^3/_4$ órakor ismét megnyittatik az ülés.

Tisza Kálmán maga és elvtársai nevében kijelenti, hogy megfontolván a komoly körülményeket, azon nyilatkozatot meg nem tagadhatják maguktól, hogy a hadügyminiszter nevében most tett nyilatkozat tökéletesen ki nem elégitő, a mennyiben óhajtották volna, hogy a hadügyminiszter ne bocsátkozott volna a törvények értelmezésébe; mind a mellett tekintve azt, hogy azon Magyarország közjogára nézve sérelmes dolgokat, a melyek itten tegnapelőtt mondattak, a hadügyminiszter határozottan desavouálta; tekintve, hogy igéretet tesz az iránt, hogy a törvényeket, és igy a magyar hadseregre vonatkozó törvényeket is, szem előtt tartandja, azon kijelentés mellett, hogy a hadseregnek oly szétválasztását, mely a törvényekkel ellenkeznék, nem is kivánták, a magyar hadsereghez pedig, mint az a törvényekben biztositva van, ezentul is ragaszkodnak, a tárgyalás folytatását különben akadályoztatni nem kivánják. (Közhelyeslés.)

Perczel Mór magáévá teszi e nyilatkozatot: de felhasználja az alkalmat annak kijelentésére, hogy mennyire mulhatlan mind az uralkodóház, mind a nemzet érdekében a hadsereg kérdését minélelőbb elintézni.

Ezután folytattatván a napirenden levő tárgyalása a hadi költségvetésnek: Monojlovics Milán, gróf Bethlen Gábor, Szontagh Pál, gr. Eszterházy István rövid szóval kijelentik, hogy a kisebbségi véleményt pártolják; Ivánka Imre eláll a további szólástól; Széky Péter pedig ugy nyilatkozik, hogy a többségi véleményt nem pártolja.

Befejeztetvén az általános tárgyalás, a részletes vita következett, minek eredménye lett, hogy a bizottság az albizottság szerkezetét elfogadta.

Bécs, márcz. 14. A m. delegatio mai ülésében Kuhn, Lónyay és Festetics miniszterek, továbbá Tegethoff altengernagy és Filippi tbk vannak jelen. A kormányt Ghyczy és Érkövi képviselik. A jegyzőkönyv hitelesitésénél a hadügyminiszter tegnapi nyilatkozatára történik utalás. A tengerészeti ordinárium elfogadtatik. A részletes vitában 17,000 frt töröltetik a rendelkezési alapból, e szerint 7.508,477 frt ajánltatik meg. A szárazföldi hadsereg extraordináriuma két órai általános vita után elfogadtatik. A részletes vita alkalmánál rövid discussio után szintén elfogadtatik. A katonai számvivőség budgetje s a tengerészeti extraordinárium változatlanul elfogadtatik. Legközelebbi ülés hétfőn. Napirend: a kebinet-iroda budgetje.

KÜLFÖLD.

KELETI DOLGOK. Egy Konstantinápolyból f. hó 9-ről kelt távirat szerint, a tegnapelőtti lapunkban közlött miniszteri névsoron kivül még következő kinevezések történtek: Vahid Mollah a vallási alapitványok miniszterévé; Djevdet pasa a főtörvényszék elnökévé; Edhem pasa, Sufhi bey, Ferid effendi s Nedjib-Mollah az állam-tanács tagjaivá. Sabri pasa a dunai vilayet kormányzójává, s Rassim pasa epirusi kormányzóvá.

A román kormány egy jegyzéke. Mint tudva van, az összes európai sajtó sokat foglalkozott azon állitólagos fegyveres csapatokkal, melyek Románia Dunamellékén alakultak, hogy Törökországba üssenek. A közvéleményt nyugtalanitó eme hireknek véget vetendő, a román kormány következő jegyzéket intézett a hatalmak bukuresti képviselőihez:

„Azon hir, hogy Romániában Törökország iránt ellenséges szándéku csapatok alakultak, más közleményekhez hasonlóan, melyek ugyanily horderővel és ugyanily alappal birnak, Nyugaton oly nagy gyorsasággal és ügyességgel lön elterjesztve, hogy a közvélemény ezáltal felizgattatott.

„Miután a kormány külföldön, valamint a nemzeti képviselet előtt ünnepélyesen kijelentette, miként amaz állitások legcsekélyebb alappal sem birnak, s miután meg volt győződve, hogy ön saját kormányának kimeritő felvilágositásokat teend az ország valódi állapotáról, mely soha azelőtt nem örvendett nagyobb nyugalomnak: ő fensége kormánya azt várta, miként ama hirek elenyésznek, s megszilárduland azon meggyőződés, hogy Romániából semmi oly kisérletet nem tehetnének, mely a szomszéd országokbani rendet megzavarhatná.

„Ezért meg vagyunk lepetve, hogy mindezek daczára az álhirek fentartják magukat, sőt hogy meggyökeresedni látszanak, s egész a hivatalos körökig elhatnak.

„Ennélfogva igénybe veszszük ön szives közvetitését, miként ön tegye meg a szükséges lépéseket, kormányát a valódi ügyállásról értesitendő, mert meg vagyunk győződve, hogy mihelyt a kormányok előtt tudva lesz az igazság, a közvélemény nem fog késni kibontakozni tévedéséből, s hogy ekként az iránt unk való bizalom lépend a jogosulatlan vádak helyére.

„Ez annál szükségesebb, minthogy az igaztalan vád fenmaradása magában az országban is nyugtalanságot szül, s ezt azon aggodalommal tölti el, valjon ama hamis hirek, melyeket szétszórnak, nem valamely kigondolt, titkos czélból, nem valamely roszakaratu s magának Romániának biztonságát fenyegető szándékból erednek-e?

„Az efféle támadások, mint ön is tudja, sem a belnyugalom javára nem válnak, sem a jó viszonylatok megszilárditására nem szolgálnak, mit az összes európai hatalmakkal, s nevezetesen a védhatalmakkal fentartani mindenkor szive mélyéből törekedett ő fensége kormánya, mely utóbbiak iránt még a hála érzete által is le van kötelezve.

„Nem végezhetem be soraimat a nélkül, hogy önt ne biztositsam ünnepélyesen arról, miként ő fensége kormánya minden rendszabályt megtett, nem hogy meghiusitson oly vállalatokat, melyeket a román terület egy pontján sem terveztek, hanem hogy ezeket megelőzze, s hogy a legbizalmatlanabb kedélyeket is megnyugtassa.

„Fogadja ön stb.

„Golesko István.“

Mint Belgrádból 14-ről jelentik, Aly bey basibozukokkal Gratsanitze helységet (Herczegovinában) megtámadta. Élénk harcz keletkezett, melyben többen ölettek vagy sebesültek meg.

FRANCZIAORSZÁG. A Kerveguen-féle scandalumnak még nincs vége. Egymást érik a nyilatkozatok még mindig, melyek valóban furcsa világot vetnek az okiratok — különben eléggé megczáfolt — hitelességére. Crispi 1860. augusztusi levelében például két oly lap is mondatik subventionáltnak, mely akkor nem létezett, t. i. a „Liberté“ s az „Avenir National.“ Kerveguent különben zilált vagyonu embernek irják s erre czélzott a „Liberté“, midőn azt mondá, hogy az ő aláirásának s szavainak becsét ismerik a törvényszékek s váltóügynökök. A dologban a „Débats“ elmondja utolsó szavát komolyan és higgadtan. Kerveguennek s Granier de Cassagnac-nak (a „Pays“ szerkesztője — mindkettő képviselő) — szemökre veti, hogy oly iratokat tettek közzé, melyeket tulajdonosuk titokban akart tartani, s elrendelé, hogy halála után megsemmisittessenek; de ez iratokat elővették, hogy a szabadelvü sajtót megsemmisitsék; — de annak ugyan semmi baja sem lett. Sajnálja a morál szempontjából, hogy egy ismeretlen hamisitó oly dologba keverte az ő nevét, melytől távol kellett volna maradnia.

E hires correspondentia még azt sem állapitja meg, a mit megállapithatott volna — mondja, — hogy a „Débats“ az olasz egység határozott párthive. Olaszország Franciaország szövetségese, pénzt és vért áldozott érte, s természetesen, hogy franczia lapok igyekeznek consolidálni az állapotot, mely lételét III. Napoleonnak köszönheti. De Toulon képviselője a helyett, hogy ezt constatirozza, hamis okiratokat adott ki, s a gersi képviselő elégnek tartá constatálni, hogy ez okmányokat Kerveguen aláirása hitelesekké teszi. S különben is ez iratok nem mutatnak egyebet, mint hogy egy agens az olasz kormánytól pénzt kapott; — de hogy mit csinált e pénzzel, az nem tünik ki azokból. Az ügynök el akarta hitetni, hogy ő képes decoratiokat szerezni; — de semmi sem mutatja, hogy az emberek azt el is fogadták volna. S ha elfogadták volna is, árulás lett volna olasz decoratiót viselni akkor, midőn Olaszországban a francziák véröket ontották. Hisz ekkor Napoleon lett volna a legbünösebb, ki több szolgálatot tett az olasz egységnek, mint a mennyit a világ minden ujsága tehetne, s maga is visel olasz rendjelet.

KÜLÖNFÉLÉK.

= Az országgyülési tárgyalásra a következő kérdések vannak kitüzve: Évi költségvetés és valószinüleg az adózási rendszer kidolgozása. A hadjutalék, s ezzel kapcsolatosan a védrendszer. Népnevelési intézmény. Középtanodai, egyetemi és összmütani tanrendszer stb. Honositás. Országos kárpótlás urbéri váltságokért. Urbéri maradványföldek megváltása. Vadászati törvény. A törvények kihirdetési formája. Kisajátitás. Polgári perrendtartás. Sajtó novella. Irói és müvészeti jogot szabályozó törvény. Megye-rendezés. Biróí felelősség. Büntetőtörvény. Ipar- és kereskedelmi kamarák szervezése. Ipartörvény; részvénytársulatok szabályzata; állategészségi ügy. Vasúti hálózatok. A ház bizottmányai részéről: Nemzetiségi törvény. Horvátországgali kiegyenlités ügye. Átdolgozott házszabályok. Az elősoroltakból is látható, hogy a ház napirendje tárgy hiányában szenvedni nem fog.

= Ő Felsége a „Temesv. Ztg“ szerint Magyarország egy részét be szándékszik utazni, s valószinüleg Temesvárt is érintendi.

= Király ő Felsége a csikszéki székelysegélyző-egylet részére 100 frtot ajándékozott. Magyarország primása ugyane czélra 40 frtot küldött.

= Enyedről irják: Alsó Fehérmegye bizalmat szavazott Andrássy grófnak s miniszteriumának, és szerencsét kivánt neki további működéséhez. Ezen határozat táviratilag közöltetett Andrássy gróffal.

= Az új szász comesnél egymást érik a tisztelgések, közelebbről Szászváros részéről történt; azelőtt Brassó, Segesvár stb. tisztelegtek.

= A bécsi hadszervezési-bizottmány üléseiről beszélik, hogy Gablenz és Edelsheim tábornokok a honvédzászlóaljak felállitását illető magyar javaslat mellett, Moring és Schmerling pedig a legerélyesebben ellene szóltak.

= Az „Erdélyi hivatalos Értesitő“-ben, az erd. kir. főkormányszéknek Kolozsvártt

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

febr. 20-kán tartott üléséből kelt rendeletét olvastuk, a mértékek és súlyok tárgyában, melyeknek fenntartását a magyar korona országai és az ő Felsége többi országai közt kötött s az 1867-dik évi XVI. t.-cz. által kötelező erejüvé emelt vám- és kereskedelmi szövetség 13-dik czikke parancsolja. A törvény e rendeletének végrehajtása czéljából a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi magyar királyi ministeriumnak folyó január 9-dik napjáról 400. sz. a. ezen kir. főkormányszékhez intézett utasitása értelmében, országszerte leendő alkalmazkodás végett köztudomásra juttatik, hogy: a folyadékok mérésénél, mint ürmérték, az 1854-dik évben behozott alsó-ausztriai akó, s mint alfelosztás 40 pint, 80 icze, 160 meszely, fél- és negyed részeivel fog egyedüli használatban maradni. A száraz termények mérésénél az alsó-ausztriai mérő $^1/_2$-, $^1/_4$-, $^1/_8$-, $^1/_{16}$-, $^1/_{32}$-, $^1/_{64}$-rész mérőre, vagy is 64 serlegre, vagy 128 pohárra való felosztással szintén mint egyedüli ürmérték lesz fenntartandó. Mint súlymérték a bécsi mázsa és bécsi font, s ennek alosztályai tartandók fenn. Ezenfelül, a külfölddel való érintkezések tekintetéből szükségessé vált ugynevezett vám-mázsa s alosztályainak használhatása továbbra is megengedtetik. A közforgalomban és üzletekben másnak, mint az elősorolt ürmértékeknek és súlynak használata az idézett törvény kihirdetése napjától fogva az illető mérték, vagy súly elkobzása és ismétlés esetében 25 frtig terjedhető pénzbirság terhe alatt tilos. Ezen szabályok áthágásainak tárgyalása és megbüntetése az első foku közigazgatási közegeket illeti; s ezek végzései ellen a fölebbviteli út a felsőbb közigazgatási hatóságokhoz nyitva áll.

— Az „U." után azon közlést tettük, mintha a kir. táblát két részre szakitani akarnák; a mint Pestről értesülünk, erről még most nincs szó. A tábla rendezése akkor kerül szőnyegre, mikor az új perrendtartás fog tárgyaltatni. Ekkor dől el, ha egy vagy több kir. tábla lesz. Az általánosb nézet az, hogy az összes erdélyi részeknek egy táblája legyen, mely külön (polgári, büntető és urbéri) senatusokra fogna felosztatni. Ekkor következik be a tábla újabb rendezése. Egyébiránt valóban az urbéri osztályt czélszerü volna Kolozsvárra akkor áttenni.

∗ D. P. úr czikkét „A székelyföldi urbériség örökváltsága" tárgyában, valamint Sz. U. T. K. czikkét a só-ügyben stb. közelebbről kiadjuk. Általában eluézést kérünk tisztelt munkatársainktól, hogy tárgyhalmaz miatt azonnal nem rendezhetjük sajtó alá becses dolgozataikat.

= Szinházunk rég remélt és várt vendége Tóth József, az „U." szerint, ma érkezik Pestről városunkba, s első fellépte holnapután lesz.

= Nagy-Almáson (Kolozsmegye) postamesteri állomás állittatik fel, mire a pályázati hirdetmény már köröztetve is van.

— F. hó 16-kán viradólag Müller Sándor városi alkapitány szállásán rablási kisérlet történt, a tettesek kipuhatolva a házi körülményeket, hogy az első szobában senki sem alszik, valamint azt is, hogy értékesebb portékáit ottan tartja, az utcza felöli ablakokat berontották; de midőn a szobába behatolni akartak, a kapitány a megtámadott szobában megjelent, a tettesek, mint gyáva tolvajok szoktak, daczára annak, hogy meglehetős számmal voltak, megszaladtak. — Ugy hiszszük, hogy a városon egy egész rablócsorda lappang, minek következtében szigoru eljárást ajánlunk a városi kapitányi hivatalnak az ily gonosztevőknek mielőbbi kézrekeritése iránt.

= Schmidt Konrád, volt szász comes, Bécsbe utazott.

= A Kecskemétiek tiltakoznak, mintha az ő határukon történt volna a Klapka-féle meghajgálás, s kinyilatkoztatják, hogy a tábornokot éppen oly örömmel fogadnák, mint Szeged.

= Különösen a bécsi sajtónak azon heves kifakadásai, melyek a katonaságnak a mindig rendelkezése alatti fegyverrel való visszaélései ellen valának irányozva, mégis szültek némi eredményt. A közös hadügyminiszter egy köriratot bocsátott ki, melyben kifejti, hogy a fegyver dísze a katonának, az állam azzal csak a haza védelme miatt ruházta fel s csak önvédelem esetén használható. A történhető visszaéléseket a legszigorubban igéri büntetni.

= A szerdai vasuti szerencsétlenségre vonatkozólag eddig következő részletek vannak: Szerdán d. u. 4 órakor a Prácsa (Weinern) és Cseklész közötti hidon a „Vásárhely" mozdony által vonatott tehervonat, mely Bécs felől jöti, a Pest felől jövő „Pétervárad" mozdony által vontatott tehervonattal iszonyu robaj között összeütközött. A két vonatból hat vaggon teljesen szétzuzatott, több pedig igen megroncsoltatott. A két gépész és két fütő azonnal szörnyet haltak, azonkivül a vonat személyzetéből egy egyén sulyos sérülést szenvedett. A gépek oly erővel rohantak egymásnak, hogy a részint gabnával, részint teli hordókkal megrakódott waggonok a gépek fölött tornyosultak össze, melyek az összezuzott waggonok, gabnazsákok és hordóktól egeszen befödettek. A gépeken levő gépészek és fütők hirtelen leugrással akarták éltöket megmenteni, azonban késő volt. A pórul-jártak egyike iszonyuan megcsonkitva, egyik hidoszlopnál találtatott, mig a másik három még másnap reggel 8 órakor is, midőn a Pestről jövő személyvonat a szerencsétlenség helyén megállapodott, az összezuzott waggonok és gépek között hevertek.

= Szeremlén márcz. 4-kén délben egy ház, hol senki odahaza nem volt, kigyuladt, valószinüleg a szomszédban levő két kis gyermek által, és ez által a rendkivüli nagy szél miatt, harmadfél óra alatt 136 ház, és az ehhez tartozó melléképületek a lángok martalékává lettek; benn égett az illetőknek mindenük, csak is a rajtuk levő ruhában menekülhettek meg, most pedig ezen szerencsetlen károsultakat, kiknek semmijük sem maradt, naponként könyöradományokból táplálják.

= Hogy hajtják be néhol az előfizetést. Tudhatja ellenségem is, hogy nem engem, de a derék és lelkes kiadót kárositják azzal azok, a kik aláirtak a Denevérre, azt elfogadták, s még sem fizetnek elő. Most már nem elég azt mondani: „Nekem nem kell." De kell, a ki lelke van, ha elfogadtad, fizess; légy gentleman, ha magyar vagy. — Tisztelettel felkérem, különösön azon tisztességes gentlemanokat, a kik a Mocsáry-féle ivre irtak alá, hogy fizessenek; a gyüjtő maga fizetett! — tehát a gyüjtő... Ma prózában irunk, jövő „számunkban Jambusok s Trocheusokba foglaljuk fizetni nem akaró előfizetőinket. A „Denevér" szerkesztősége.

Helyreigazitás.

A „Kolozsvári Közlöny"-nek folyó év január 16-diki számában Bacsilla Elek aláirása melletti közleményben Alvinczröl az adóhátralékok behajtása végett oda kiküldött károly-fehérvári adóhivatali tisztnek eljárása ellen sulyos vádak emeltetvén, ezek ellenében az elrendelt és lefolytatott hivatalos vizsgálati irományokból, különösen a helység elöljáróival felvett és két darab jegyzőkönyvből kiderül, hogy az illető adóhivatali tiszt Alvinczre a hátralékos adó behajtására ki levén rendelve, 1867 november 23-kán a fennálló szabályok értelmében ottan az adóhátralékosokat a helység elöljárósága utján tartozásaik békés lefizetésére felszólitotta, és a fizetni vonakodók ellen ugyancsak a helység elöljárói által a szabályszerü zoglást és becslést véghezvitette; hogy továbbá, miután a hátralékban volt adó ezen rendszabály daczára sem fizettetett le, decz. 17—20 között annak behajtását az elzálogolt és becsült javak törvényszerü elárverezése által megkisértetett.

Nem valósul, hogy e részben bárminemü zsarolás, önkénykedés vagy méltatlanság elkövettetett volna; nem valósul, hogy az illető adóhivatalnok bármi részben hivatalos körét vagy feladatát megszegte volna, söt megtette kötelességét azon határok között, melyeket felsőbb rendeletek a hátralékos adó behajtása körül előszabnak és azon körülménynek, hogy az adóhátralékok behajtásával járó rendszabályok magát az elferditő B. E. tudósitót, ki 1862-től fogva csak is főadóban 33 frt 40 krral van hátralékban, nem érték; oka azon tény, hogy az elöljáróság által kiállitott bizonyitvány szerint nála semminemü az adóhatralék fedezésére lefoglalható vagyont találni nem lehetett. Minden tisztviselő hivatalos eljárásáért felsőbbségének felelős, tehát csakis kivánatos, hogy minden panasz ennek tudomására juttassék, de valótlan állitások hiresztelése méltatlan eljárás az illetőtől.

Ez a jelen ügy valódi hivatalosan bebizonyitott állása és lefolyása, azért is megkerestetik a t. cz. szerkesztőség jelen sorokat a fennebb jelzett roszakaratulag elferditve, hamisan előadott tényállások helyreigazitásául becses lapjába felvenni.

Az erd. kir. pénzügyi Igazgatóság elnöksége.
Nagy Szeben, márcz. 12-kén, 1868.

Horváth.

Hivatalos értesitések kivonata.

Árverések és árlejtések. Kolozsvártt Márk Katalin és Biró József házas telkük ápr. 30, máj. 30. — Kolozs. — Ugyanott a megyeháznál egy Alsó-Szováthon levé 43,000 frtra becsült fekvőbirtok julius 1, aug. 5.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Távirati tudósitás a bécsi börzéről.

Márt. 18-kán: 5% Metaliques 100 frt 57.30. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 64.90. Kamat 58.70. 1860. Kölcsön 83.10. Bankrészvény 710. Hitelintézeti részvény 200 frt 189.80. London 10 ft st. 100 frt 23$^1/_4$ kr 116.10. Ezüst 114.—. Cs. királyi arany 5.52$^1/_{10}$.

Március 14 én: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 70.60. Erdélyi 65.25.

HIVATALOS.

58. 1868. (79) (1—3)
Egyh. t sz.

Pályázati hirdetés.

Sz. kir. Zilah városban az ev. ref. Egyháznak az u. n. krasznautczai **leány-iskolához** szüksége van egy **tanitóra.**— Megállapitott fizetés 300 frt o. é. készpénz, lakás, 15 vékás föld, s egy kis bogjás rét használata: megkivántatik, hogy az illető tanitási szakesmerettel birjon, legalább egy hangszert esmerjen, s képes legyen az elemi énektanitást eszközölni, ezenkivül feddhetlen erkölcsös élet, s törvényes nősülés főkellékek.— Kik e feltételek mellett ez állomás elnyeréséért pályázni akarnak, szükséges bizonyitványaikat elküldeni, vagy körülményesebb tudakozódás végett, egyháztanácsi főjegyző Deáky Alberthez utasittatnak: a választás napja **f. 1868 év április 19-ére** van kitüzve, mely határidőig a pályázni kivánók kéretnek szükséges lépéseiket megtenni.

Kelt Zilahi ev. ref. Egyháztanácsnak 1868 február 23-án tartott üléséből

DEÁKY ALBERT, egyh. t. főjegyző.

NEM HIVATALOS

A tavaszi idényre, női-felöltők, keszkenők, sálkendők, és Beduinok.

A legujabb divatu tavaszi köntös kelmék.

Czetz János és Társa

női- és férfi divatkereskedése
(Kolozsvártt, középutcza Folly-ház.)
(64) Ajálnja a jövő (2—3)
tavaszi idényre dúsan ellátott raktárát.

Kész butorok,

Garnitur- és darabszámra, a lehető legjutányosabb árakért.

☞ **Vidéki megrendeléseket** pontosan igazitunk. Kelme mintákkal dij nélkül szolgálunk.

Menyasszonyi készletek. Vásznak, függönyök, és butorkelmék.

Napernyők, legyezok és kitünő jó női- és férfi-keztyük, női-lábbelik.

(56) 19/3 (3—4)

Erő és anyagszer,
nem
gyógy- vagy ingerlőszer!
Fontos mindenkire nézve, a ki nemi gyengeségben szenved
Dr. Koch
férfisági állaga
(Mannbarkeits Substanz)
használati utasitással.

1 első foku palaczk . . .	2 frt o. ért.
1 másod „ „	3 frt o. ért.
1 harmad „ „	4 frt o. ért.

egy növény és ásványokból nyert kivonat, mely a nemi gyengeséget rendszeresen gyógyitja, elveszett erőket biztosan pótol s már nehány heti **használat** után az önfertőzés, kicsapongás és ragályok **borzasztó következményeit** eltörli.

A mi Liebig J. tápszere (az anyatej mesterséges pótlása) gyermekek, gyenge egyének és üdülő betegek számára, ugyanaz **„Dr. Koch férfisági állaga"** (a nemzési erő mesterséges pótlása) elgyengültek, tehetetlenek és syphil. lábbadók számára, **minden nem- és korkülönbség nélkül.**

☞ Csak egyenesen, **a legnagyobb titoktartás biztositása mellett s minden hosszadalmasság nélkül** kapható: **Dr. Koch** által **Berlinben**, Belle-Alliance-Strasse Nro 4.

(71) (2—6)

Monostorkapuban
a „**Békához**" czimzett
fűszerkereskedésben
kaphatók: finom **kávék, pót-kávék, czukor, kásák, gyertya, szappan, olaj, fotogén**, és minden egyéb fűszernemüek a

rendes piaczi árakért.

☞ Finum tiszta eczetnek kupája **5** kr. 1 veder **32** kr.

(65) 19/3 (2—6)

☞ **Nagybani és részletes eladás.** ☜

A buda-pesti butor-gyármű-részvény-társulat

a téli idény alatt oly nagyszámu butorokat állitott elő, és oly nagy mennyiségben, hogy mi a birodalomban létező eféle

legnagyobb butor-raktárunkat

a t. czimü közönség szives figyelmébe **PESTEN**, **nádorutcza 9 sz. alatt** berendezett rakhelyünkön bizton ajánlhatjuk.

A butorok kitünő minősége és a rendkivüli olcsóra szabott árak számos látogatással kecsegtetnek.

Az igazgatóság.

Stein János könyvkereskedésében Kolozsvártt,
előfizethetni a

„Honvéd-album"

czimü szépirodalmi és müvészi emlékkönyvre, melynek tiszta jövedelme a Pesten felállitandó országos **„Honvéd-emlék"** alapjára van szánva.

A **Honvéd-album** nagy félives diszkiadásban fog megjelenni, harmincz honvéd-tábornok arczképével, tiz, a szabadság harczra vonatkozó szinnyomatu képpel, és számos a költeményeket diszitő képpel, első rendü hazai müvészektől. Az irodalmi résznek előállitásában szintén jelesebb iróink vesznek részt, a nyomdai és müvészeti kiviteléről pedig kezeskedend az Emich Gusztáv általánosan elösmert nyomdaintézete.

Előfizetési föltételek:

Egy példány: diszes czimképes boritékban . . . . . . **5 frt.**
„ „ diszkötésben, aranymetszés s nyomással, tokban **8** „

☞ Hogy az előfizetést könnyitsük, oly módon is nyitunk előfizetést a **„Honvéd-albumra,"** hogy most csak minden példány előfizetésének fele, t. i. **2 ft. 50 kr. illetőleg 4 ft.**, de ennyi okvetlen, küldessék be, s a másik fele akkor fizettessék, midőn az illető példányokat postai utánvét mellett megküldjük a t. előfizetőnek.

A példányokat **dijmentesen** fogom előfizetőimnek megküldeni. Az előfizetési határidő ápril közepe.

Ugyancsak **Stein János**nál kapható:
Az erdélyi **muzeum egylet évkönyvei.**

I-ső kötet: (1860—61. 4-rét 26. 158 l.) . . .	1 frt 70 kr.
II-dik kötet: 3 rajztáblával. (1862—63. 4-rét 147 l.)	1 frt 60 kr.
III-ik kötet: 18 rajztáblával 1864—65. 4-rét . .	3 frt 20 kr.
IV-dik kötetének I-ső füzete.	1 frt. — kr.
„ „ II-ik füzete (3 rajztáblával) 1868. .	1 frt. 50 kr.

(63) (2—3)

Hirdetmény.

Melynélfogva alólirtnál több nagyobb és kissebb eladó falusi jószágok, ugy Kolozsvártt bel és külvárosi eladó házak, kertek és szőllők — továbbá eladó butorok, és Ozd mellékiről igen jó 600 veder eladó bor találtatik, bel-szénutcza 133 sz. alatt

SZENKOVICH MÁRTON,
ügynök.

(80) (1—3)

☞ Csak egyszer átjátszott, egészen tiszta
tarok- kártya eladó
tuczet számra **35—50** kron o. é.
VAJNÓCZI és DALLOS
kereskedésében.
Ugyanott eladó egy Szentgyörgy-hegyi
16 fertály terjedelmü szőlő.

(62) (2—3)

Eladó orgonák.

Két egész új orgona és ugyancsak kettő már használatban volt és általam becserélt orgonák eladók. Bővebben értekezhetnek a megvenni akarók alólirtnál bérmentes levél által. Készittetnek mindennemü oltárok, szószékek és fa vagy más masza aranyozások.

Beszterczo, március 4-én, 1868.
BLAHUNKA LAJOS,
orgona, zongoru készitő.

(76) (2—3)

KIADÓ SZÁLLÁSOK.

Tordautcza 13 sz. a. ház emeletén 7 szoba, konyha, padlás, pincze, fás kamara, négy lóra való istáló, kocsiszin s baromfi tartó hely; továbbá földszinten 4 szoba s konyhából álló lakosztályok jelen évi Szent György napjától évre vagy húzamosb időre bérbe adandók.

Értekezni lehet Kolozsvártt a háznál **Molnár Miklós** tulajdonosnál, esetleg bérmentes levél utján.

(60) (3—3)

Kiadó szállás

belső hidutczában 313 szám alatt, egészen külön telek. Értekezhetni b.-királyutczában 22 szám alatt, vagy hidutczában a szappangyárban.

(61) (3—3)

Eladó ház.

A kül-monostorutczából a sétatérre vezető malomutczában, a Kis-szamos mellett fekvő 69-dik számu telek épületekkel együtt eladó. Keményitő gyárnak, vagy bőrkészitő üzletnek igen alkalmas helyiség. Bővebb értesitést kaphatni külső-tordautczában 306 sz. alatt.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betüivel (Bel-farkasutcza 74. sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.